

PHÁP DIỄN THIỀN SƯ NGŨ LỤC

QUYỂN TRUNG

Sư thượng đường nói: Gió hòa nắng ấm phơi nhà Cổ Phật.

Liều xanh, đào hồng, lỗ mũi Tổ Sư.

Nhanh tay lẹ mắt chưa phải tĩnh tĩnh. Nói năng lưu loát cách đạo càng xa.

Từ cửa đem vào không phải là cửa quý trong nhà.

Thử nghĩ: Cuối cùng làm sao gặp nhau?

Lại nói: Không việc không đến vẫn nhớ anh.

Sư thượng đường, Tăng hỏi: Thế nào là chỗ Bạch Vân làm người thân thiết?

Sư nói: Thích nắm lỗ mũi của người.

Người học: Thế thì đi là thế nào?

Sư nói: Gã không biết đau đớn.

Người học: Bèn nói bốn biển năm hồ kể lạ, vây quanh không hình trạng thôn làng. Chỉ biết kéo cày bừa, cỏ nước không có chén bát, treo cao đầu dê bán thịt chó, lúc ấy phân biệt gì tinh với thô. Như thế là nối tiếp thọ mạng Phật, thật là trời đất khác biệt rất xa. Ai có Sức nhỏ nủi, ngang thân gánh vác không? Có không có không? Có tức gia môn giàu sang, không thì cô phụ lão lô.

Sư thượng đường, Tăng hỏi Hòa thượng Ba Lăng Giám: Ý Tổ ý giáo là đồng hay khác?

Sư đáp: Gà lạnh đậu trên cây, vịt lạnh lội xuống nước.

Sư nói: Đại tiểu Ba lăng, chỉ nói được một nữa.

- Bạch Vân thì không vậy, hai tay với trắng trong nước, hoa thơm dính đầy áo.

Sư thượng đường nói:

Xuân phong biệt hữu hảo công phu

Xuy định bách hoa phẩm loại thù

Duy hữu mẫu đơn tinh thược được

Thời nhân nhất kiến tiện hoang ngu

*(Gió xuân riêng có công phu khéo léo
Thổi ngang trăm loại hoa khác
Chỉ có mẫu đơn và thược dược
Người ấy bây giờ vừa thấy thích vui).*

Thử nghĩ: Về phần trên nạp tặng thành được việc bên nào? Lấy lại người xong trở về nơi nào?

Thấu xương hương thơm ngào ngạt tỏa ra xa giao cho lão lô.

Sư thượng đường: Tặng hỏi:

Tặng hỏi: Khi Đạt-ma quay mặt vào vách là thế nào?

Sư đáp: Suy tính chưa thành.

Tặng hỏi: Nhị Tổ đứng trong tuyết là sao?

Sư đáp: Đem sai lầm làm sai lầm.

Tặng hỏi: Khi chặt tay an tâm thì thế nào?

Sư đáp: Che mắt vua khai sông Biện.

Tặng hỏi: Không như vậy thì làm sao?

Sư nói: Tức hỏi lấy Nhị Tổ bèn nêu Đạt Ma hỏi Nhị Tổ: Ông cần làm gì?

Nhị Tổ đáp: Xin Sư an tâm

Bạch Vân khi ấy nếu thấy thì cho hai mươi gậy.

- Vì sao người khác nhìn thấy sẽ cho là hai người nói pháp an tâm. Cuối cùng là thế nào, Bồ-tát Long Vương làm mưa ướt, ngăn thân hương thượng vài lớp mây.

Sư thượng đường nói:

*Tạc nhật náo hống hống
Kim triều tinh tiêu tiêu
Tử quy chi thượng đề
Hà mô toản nhập thảo
Hảo cá hàn thực thiên
Cô phụ Bạch Vân lão*

(Hôm qua tiếng đánh nhau trong chợ.

Sáng nay im phăng phắc chim Tử Quy hót trên cành.

*Énh ương chui vào cỏ
Chính là tiết thanh minh
Cô phụ lão Bạch Vân
Vì Tặng mất mà châm lửa.)*

Đưa lửa lên nói: Ba đời chư Phật chuyển đại pháp luân trong ngọn lửa này, nghe tên không bằng thấy mặt.

Hôm nay Trí Ngộ thượng đường nói: Thấy mặt không bằng nghe

tên.

Sư thượng đường nêu: Bàn cư sĩ hỏi Mã Đại Sư:

- Không cùng môn pháp làm bạn là người nào?

- Đợi ông hợp một cái hết nước Tây giang thì ta nói cho ông:

Sư nói: Lạc Dương, mẫu đơn, mới nở nhụy, sàng đất bay bụi chớ tìm tòi đánh vào đài nhà mình.

Kiết hạ thượng đường nói: Thánh chế tạm thời làm đầu hạ, rừng núi thắm xanh tươi, cuối cùng bát không lằm, Khe suối nước chảy trong mát, Tào Khê phảng phất, gọi là nơi nạp tử An cư, thật là nơi nhà của ta cấm túc. Cửa Thiên rộng lớn người cùng bọn, giúp lập tông chỉ dựng cao pháp tràng, trên đáp quân thân dưới giúp hàm thức, thấy đều rừng chiên đàn trong rừng chiên đàn, Sư tử chúa có nhiều con Sư tử, các Sư tử cùng leo lên.

Vạn tượng sum la chỉ trong bàn tay.

Đại chúng! Đầu mặt dính tro bụi đất theo mà khác cười héo hắt được nhàn trong.

Sư thượng đường động gậy xuống một cái rồi giơ lên nói:

- “Cây gậy ơi! dám hỏi người: “ Có nói được Như Lai thiền chăng?”

Sư tự đáp: “ Không nói được.”

- Có nói được Tổ Sư Thiên chăng?”

Sư tự đáp: “ Không nói được.”

Đã không nói được thì Bạch Vân tôi hôm nay sẽ đưa ra ý của mình.

Đưa ra ý mình khác nào trò đùa con nít. Trước đại chúng, tìm xem cơ phong gì?

Sư thượng đường, Tăng hỏi: Thế nào là một giọt nước Bạch Vân?

Sư nói: Đánh cái cối xay.

Người học hỏi: Uống thế nào?

Sư nói: Dạy ông không câu nệ vào bột miến

Bền nói: Như thế, như thế!

Ếch nhảy không ra khỏi đấu. Không như thế, không như thế.

Làm khéo thành vụng. Mềm tợ sắt, cứng như bùn, mắt Kim Cang mười hai lạng. Nạp tăng trong tay đầu cân thấp xuống. Có vài giá không thương lượng.

Không lỗ mũi thẳng tuột lấy gì nghe mùi?

Ấp trung thượng đường nói: Bạch Vân đưa nhau ra khỏi núi, bụi

trần lấp đầy mắt không mở ra được. Chờ bảo trong thành không việc tốt một hạt bụi, một cỗi, một lâu đài.

Sư thượng đường nêu: Mã Đại Sư bất an.

Viên chủ hỏi: Hòa thượng mấy ngày gần đây tôn vị thế nào?

Đại Sư nói: Mặt trời Phật, mặt trăng Phật.

Sư nói: Hiểu chưa? Nếu không hiểu Bạch Vân cho ông bài tụng Tông hiệp nữ tử họa nga my.

Loan cảnh đài tiền ngữ tợ si.

Tự thuyết ngọc nhan nan tử tịnh.

Khước lai giá thượng trước la y.

(Râu tóc, phụ nữ vẽ mày ngài.

Loan cảnh trước đài nói tợ si

Tự nói mắt ngọc khó sánh bằng.

Liền mặc áo tử la trên giá.

Trên hội chích gia Sư thượng đường nói:

Tháng Sáu Tam phục thiên

Lục nguyệt Tam phục thiên

Hỏa vân bố giao dã.

Tùng gian lâm thủy tọa

Giải đới đồng hoan dã

Thuế lữ đông hà hoa

Tân bằng khuynh ngọc

Hồng trần Sư huệ hoa

Bích động hà tiêu sái.

Trùng hội tại minh niên

Tương kỳ mạc tương xã

Bạch vân từng hữu ước

Nguyện kết thành liên xã.

Lửa mây đầy đồng nội

Tùng giang lâm thủy tọa

Giải đới cùng hoan dã

Bạn lành làm hoa sen

Bạn khách mang bình ngọc

Việc hồng trần phồn hoa

Động ngọc sao tiêu sái

Gặp lại ở năm sau

Giúp nhau chớ bỏ nhau

Bạch Vân từng có hẹn

Nguyện kết thanh liên xã.

Sư thượng đường nói: Phật Tổ sinh oan gia, ngộ đạo nhiễm bùn đất, người không làm không việc. Thanh sắc như mù loà. Thử nghĩ tức là thế nào cũng không được, không thế nào cũng không được, thế nào không thế nào đều không được.

Bồng có người đến nói: Thế nào cũng được, không thế nào cũng được, thế nào không thế nào cũng đều được, thì nói với y ta cũng biết ông làm mỗi cho hang quỷ.

Sư thượng đường nói: Trước hết vào cửa Bạch Vân, kế đến lướt qua ngọn sóng Bạch Vân, nuốt thiên lúa cỏ, ăn cơm lúa thóc.

Quân tử như khi đến, xem phương tiện đàn hoàng.

Sư thượng đường, Tăng hỏi: Thế nào là đạo?

- Trị bình quận

- Thế nào là người trong đạo?

- Tâm đở làm chủ

- Chưa hiểu rõ đạo và người trong đạo cách nhau bao nhiêu?

- Danh truyền thiên hạ

Bèn nêu: Tăng hỏi Nam Tuyên, Thế nào là đạo?

Tâm bình thờng là đạo.

Bàng cư sĩ hỏi Mã Đại Sư: Không cùng muôn pháp làm bạn là người thế nào?

- Đợi ông hợp hết nước sông Tây Giang Tăng ta sẽ nói cho ông.

Sư nói: Lại là đồng hay khác?

- Đồng thì thần xuất quỷ chết

- Khác thì say rồi thêm chén nữa.

- Cuối cùng thế nào?

Đợi ông nhớ được ai, ta sẽ nói cho ông nghe.

Sư thượng đường nêu: Cổ nhân nói: Thích Ca Di Lạc vẫn còn là nô lệ của người khác. Thử nói: Người khác là ai? Bèn xuống tòa.

Sư thượng đường nói: Năm ngàn bốn mươi tám quyển thành chỗ thấy của giáo hạnh lý, môn hạ Tổ Sư bàn luận, phải biết một quý một tiện. Quý thì châu ngọc khó đều. Tiện thì chia chẻ rất xa. Người nào ở đây biện được, Bạch Vân cho ông ba mươi.

Bồng có một gã nói: Đại trượng phu thưởng phạt phân minh, không biết là ba mươi cái gì?

Im lặng hồi lâu Sư nói: Ba mươi năm sau.

Sư thượng đường nói: Ba lần đời trường định là thị phi, khi tâm ngoan không thay đổi ở nhà, gọi anh gọi em lớn như thế. Hãy làm thứ

chày cổ.

Trần trợ giáo vào núi nấu trà, đường đường đại trượng phu thổi sợi lông ánh sáng rực rỡ, Phật Tổ không cùng đường.

Từ già điển tòa Sư thượng đường nói: Bạch Vân hôm vào, già già khô phải ăn bánh không da, điển tòa sắp đặt khéo léo mọi người tự nhiên nhai nuốt.

Sư im lặng hồi lâu rồi nói: Canh dê tuy ngon nhưng nhiều miệng khó ăn.

Sư thượng đường nêu: Tăng hỏi Mã Đại Sư lia tứ cú tuyệt bách phi, thỉnh Sư thẳng chỉ Tây Lai ý.

Mã Đại Sư đáp: Tăng ngày nay mỗi mệ không thể trả lời cho ông hãy hỏi Thủ Trí Tạng.

Tăng hỏi Trí Tạng.

Tạng đáp: Tăng nay đau đầu không thể nói cho ông hãy hỏi Hải huynh.

Tăng hỏi: Hải huynh.

Huynh đáp: Tăng đến đây không lãnh hội.

Tăng nêu: Giống Đại Sư.

Đại Sư nói: Đầu Tạng trắng đầu Hải đen.

Sư nói: Mã đại Sư không có chỗ sợ thẹn, chỉ nói được đầu Tạng trắng đầu Hải đen, giả Tăng lấy một gánh dối lừa, đổi được cái không hiểu. Nếu mặt giống sao đi, bao nhiêu người mất tiền gặp tôi.

Sư thượng đường nói: Trước sân nở cúc vàng, túc căn sinh, nhận đến mới nghe một hai tiếng, hôm qua Thất Phong kéo Lão Hưng ngàn suy vạn tưởng đến trời sáng.

Ngày mùa đông, Sư thượng đường nói: Sau khi một dương sinh rất lạnh, sáng sủa cốc treo trời xanh, tiếng suối chảy róc rách, gió lay bóng cây đong đưa. Vượn cuồn ôm con trốn trong động sâu. Hạc gầy đem con theo lão tiên, chớ bảo học đồ Sư đứng trong tuyết, mới biết cổ đức dụng tâm kiên cố.

Sư thượng đường nêu: Đức Sơn hỏi Long Đàm: Nghe tiếng Long Đàm đã lâu, bèn đi đến Đàm không thấy Long cũng không hiện.

Đàm nói: Ông đích thân đến Long Đàm.

Sư nói: Lão nhân Long Đàm có thể gọi là cưỡi ngựa giặc đuổi giặc. Bèn xuống tòa.

Đưa các Quận Hóa Chủ thượng đường nói:

Gánh vác các dòng thiên, mới có thể đủ cơ hoạch, gặp người định có tiền, gặp mặt sao không lúa thóc, đã là con nhà ta, lâu làm khách

ngoài vật, nhu hòa một nắm tay, lại cứng không nắm tay, răng móng tạm thời đủ hơn trán bạc Nam Sơn.

Sư thượng đường nói: Một đời giáo hóa năm ngàn bốn mươi tám quyển, không có đốn tiệm. Há không phải là có. Vĩnh Gia nói:

*“Diệc vô nhân diệc vô Phật
Đại thiên sa giới hải trung khu
Nhất thiết thánh hiền như điện phát”.*

(Cũng không người, cũng không Phật, nước trong biển đại thiên Sa giới, tất cả Thánh Hiền như chớp nhoáng.) Há không phải là không, Đại chúng! Nếu nói là có thì trái với Vĩnh Gia, nếu nói là không thì trái với Thích Ca. Làm sao bàn luận cho thích hợp; nếu biết chỗ rơi, sáng gặp Thích ca chiều tham Di Lặc. Nếu cũng chưa rõ, thì Bạch Vân điểm phá cho ông, nói không không phải là không, nói có không phải là có, phía đông nhìn Tây Da ni, phía nam xem Bắc Đẩu.

Sư thượng đường nói: Nói Phật, nói pháp dơ chùy dựng phát trần, mây trắng ngàn dặm, Đức sơn vào cửa bèn đánh, Lâm Tế vào cửa bèn hét, mây trắng ngàn dặm. Sau đó thế nào cũng không được, không như thế cũng không được, như thế không như thế cũng không được, thì mây trắng ngàn dặm, bỗng có người ra nói: Trưởng Lão ông làm sao nói thì mây trắng ngàn dặm.

Sư thượng đường nói: Đường trước cửa Bạch Vân đến lại đi là bước chính giữa có một mảnh ngói mới, các ông vì sao đạp không câu nệ.

Vương Đề Hình vào núi thượng đường nói: “Môn hạ của Tổ Sư như bắn tên trúng đích. Tay làm mất đích thân không được không mất”. Tăng hỏi viên quan triều đình đến dự pháp hội, gió mát thổi khắp chỗ ngồi. Người học trên đây thỉnh Sư quyết nghị.

Sư nói: Cuối năm một trận mưa tức tạm đón Xuân. Người học hỏi: Trời rủ xuống lộng báo, đất trải sen vàng. Sư nói: Chưa phải là nhiều.

Tăng hỏi: Việc nhiều như thế nào?

Sư nói: Trước chúng nhân thiên không muốn tạo thêm nữa.

Người học nói: Biển học sóng lớn thêm mênh mông. Ánh sáng mặt trời mặt trăng trên bầu trời trở nên rực rỡ.

Sư nói: Cũng không tiêu được.

Sư bèn nêu: A Nan hỏi Ca Diếp: “Ngoài việc đức Phật truyền y kim lan ra. Ngài còn truyền vật nào khác không?”

Ca Diếp gọi: A Nan.

A Nan: Dạ!

Ca Diếp nói: Hãy xô ngã cột cờ trước cửa chùa!

Còn ngài Vĩnh gia thì nói:

“Kiến pháp tràng lập tông chỉ

Minh minh Phật sắc Táo kê thị”.

Sư nói: “Ca Diếp dạy xô ngã cột cờ. Còn Vĩnh gia lại dạy lập Tông chỉ. Thử nghĩ: xô ngã đúng hay kiến lập đúng. Đến chỗ này phải có đủ con mắt trạch pháp mới được. Rốt cuộc thế nào? Xô ngã cũng đại triệt ngộ, kiến lập cũng hai lần ba là sáu. Trên gác bảy núi cùng nhau nói diệu nói huyền. Một câu một lời thanh lọc tai mắt.

Trở về nhà Tăng mời Sư thượng đường nói: Sáng ngày mồng một tháng mười, vân đường vừa xây xong. Thánh chúng đã được yên chỗ, trang nhã đẹp đẽ hơn ngày cũ. Khi ở trong đó thọ dụng, gồm có Sư thượng tiếc lẫn nhau.

Nguyện bảo tồn gia phong, Cổ Phật. Ba cõi, bốn ân được lợi ích vui sấm, chớ có trên nghe đủ vị đề tên lập đá, dám khuyển chư đàn viết xa gần nhớ lấy, Ma Ha Bát Nhã Ba Mật, bỗng có người đi ra nói Trưởng Lão không ngại thích văn chương.

Bền nói: Dốt! trong miệng Bạch Vân, ai dám nói không tốt. Đề Hình nhập tự, thượng đường nói: Bình tùy ấn chuyển, tướng theo phù hiệu làm, Bồ-tát phương tiện che chở chúng sinh. Việc thuận khéo nói dẫn dắt, hung ngoan gông gậy ngang dọc trung gian có gã không bàn luận, Kim tiêu huyền quán giờ không trụ, trong vị Thánh Phạm chẳng có thể thâu.

Như làm không được, Phật Pháp không kinh nghiệm.

Bạch Vân có tin tức thử nói xem. Cổ nhân nói: Vô luân cõi nước tự tha không cách mảy may đầu mối. Mười đời vua xưa nay hoàn toàn không lia đương niệm, bỏ núi Tu-di vào trong hạt cải ném ở phương ngoài đại thiên, biến đại địa thành vàng ròng quây sông dài thành Sữa, đến đây hợp như thế?

Quốc độ lay động đón Thế chí, hoa báu đầy trời đưa tiễn Quán Âm.

Đoan Ngo, Sư thượng đường nêu: Xưa có tú tài tạo luân Vô quý. Luận vừa viết xong thì có quỷ hiện thân, bẻ tay Tú tài nói: “Ông đâu làm gì được ta” Bạch vân lúc ấy thấy, bèn lấy tay làm mỏ chim tu hú kêu: “Cốc cốc cô”.

Sư thượng đường nêu: Hoàng Đế Túc Tông hỏi Quốc Sư Huệ Trung:

Sau khi trăm tuổi cần vật gì?

Quốc Sư tâu: Xin xây cho Lão tăng cái tháp Vô Phùng

Đế nói: Xin Sư cho kiểu tháp

Quốc Sư im lặng giây lâu nói: Hiểu không?

Vua nói: Không hiểu.

Quốc Sư tâu: Tôi có đệ tử phó pháp là Đam Nguyên thông hiểu việc này xin vờ đến hỏi.

Sư nói: Trong chúng đều nói. Quốc Sư im lặng hồi lâu sao không biết, treo trống đợi dùi. Sau khi Quốc Sư tịch, Hoàng Đế Túc Tông vờ Đam Nguyên đến hỏi ý này thế nào? Đam Nguyên tâu: Phía Namsông tương, phía Bắc là cái đầm.

Ở giữa vàng rồng đầy nước, dưới cây không bóng nên cùng thuyền, trên điện Lưu ly không tri thức.

Sư thay Túc Tông nói: Tụng của Tuyết Đậu:

Vô phùng tháp.

Kiến hoàn nan

Trùng đàm bất hứa thương long bàn

Tầng lạc lạc

Ảnh đoàn đoàn

Thiên cổ vạn cổ dữ nhân kham.

(Dịch)

Tháp vô phùng

Càng khó thấy

Đầm trong chẳng cho rồng xanh cuộn

Tầng lộng lẫy

Bóng tròn tròn

Ngàn xưa muôn xưa cho người xem.

Sư nói: Tuyết Đậu có thể khiến cho tên tuổi lưu truyền muôn thủa. Tôi chỉ thích câu “Đầm trong chẳng cho rồng to cuộn” (trùng đàn bất hứa thương long bàn) Thử nói cuối cùng thế nào?

Bèn nói: Sá nữ đã mất sông Hán, kẻ ngọc còn giữ nhà không

Sư thượng đường nêu: Tăng hỏi Vân Môn: “Thế nào là lời siêu Tổ vượt Phật”?

- Bánh bao, Bạch Vân thì không như vậy. Bỗng có người hỏi: “Thế nào là lời siêu Tổ vượt Phật”? Chỉ trả lời với: Phân lừa giống phân ngựa.

Lại nói: Dẹp cỏ rách.

Lại nói: Linh Quy kéo đuôi. Thử nghĩ giống hay khác, hãy phân

biệt đi!

Sư thượng đường, Tăng hỏi: Thế nào là việc tiêu chuẩn?

Sư nói: Đâu cần trái lại.

Bền nêu: Tăng hỏi Lang Da: Thanh tịnh bỗng nhiên vì sao bỗng nhiên sinh đất đai sông núi?

Lang Da đáp: Thanh tịnh bỗng nhiên vì sao nói bỗng nhiên sinh đất đai sông núi. Tăng nhân đó tỉnh ngộ.

Sư nói: Mạt vàng tuy quý nhưng rơi vào mắt thành nhặm.

Sư thượng đường nói: Tổ Sư để lại một chiếc giày ngàn cổ truyền qua tai người, vác không trên vai, chân bước đi, đâu từng đạp trúng nhà mình.

Sư thượng đường nói: Hành giả không báo lại đánh. Trên trống khúc lục không khỏi từ sai lầm đến sai lầm để tham.

Sư thượng đường nói: Tý Sửu dần mẹo thìn ty ngọ mùi thân dậu tuất hợi, cuối cùng thì trở lại đầu, có ghét có ưa, cuối cùng thế nào chỉ liên hệ một niệm.

Sư thượng đường nói: Khấp sa giới chưa từng dời bước. Núi sâu mây trắng là báo độ nào? Nếu là chân thật đạo gia, ngày rửa bát hai lần.

Trống da mới, thượng đường nói:

Trống nhiều da đánh không có âm vang, da vừa động chấn thiên lôi, không trệ chớ nói tùy thế đi, có tiếng ai gọi bất bình đến. Thế nào? hai mắt nghe hay không nghe? hai tay thấy hay không thấy, một đường bình thản, là ai không phương tiện.

Sư thượng đường nói: Gốc ngọn phải quy tông, tôn ty dùng lời nói, kiếm bén chặt nắm hư không, gậy lớn đánh chuột.

Sư thượng đường nêu: Sau khi Thế Tôn nhập diệt, Chư Thánh đệ tử kết tập pháp tạng trong hang Tất- bát- la. A-nan thăng tòa, hình nghi giống như Phật. Đại chúng bèn sinh ba điều nghi:

- Nghi A-nan thành Phật.
- Nghi Phật lại hiện thân.
- Nghi Phật phương khác hóa hiện.

A-nan xưng rằng: Như vậy tôi nghe, các điều nghi đều hết. Lúc ấy nếu có người nói rằng:

- Đại chúng y theo mà hành, mỗi người tự giải tán.

Khỏi thấy nhiều tạng, quấy loạn người.

Tuy như thế, còn chưa dẹp hết.

Vì sao? A-nan nói như vậy tôi nghe.

Bạch Vân cũng nói: “Như vậy tôi nghe”.

Nếu nói lúc ấy là trọng xưa khinh nay. Còn nói theo bây giờ là trọng nay khinh xưa. Có hiểu không?

Hoa Ưu đàm không nở, thì hương thơm không có.

Sư thượng đường nói: Lục Tổ Huệ Năng Đại Sư. Đây là kẻ rất ngu si con cháu nhiều đời sau rất nhiều, lần lượt sinh hoặc loạn. Cần thận khéo suy lường, Bạch Vân không may mắn.

Sư thượng đường, Tăng hỏi: Đầu sào trăm thước làm sao tiến bước.

Sư nói: Đi nhanh mới được.

Bèn nêu: Vân Môn nói: Nghe tiếng ngộ đạo, thấy sắc minh tâm, Quán Thế Âm Bồ-tát lấy tiền đến mua bánh bột buông tay té ra là bánh bao. Vân Môn thích thì rất thích, lạ thì rất lạ, lại chỉ nói được Thiên lão bà. Nếu là Bạch Vân thì không vậy, như thế là nghe tiếng ngộ đạo thấy sắc minh tâm. Bèn đưa tay lấy gậy lim thế đánh trống hát: Sam bát-la-trát.

Sư thượng đường nói: Bốn năm trăm gạo đá, hai ba ngàn lúa đá, vừa dùng lương được, kỳ bà không được tốt.

Sư thượng đường nêu: Long Nha nói: Danh sơn trong thiên hạ đến đây là nhờ chân, nhiều năm cay đắng cho mang vợ mà nay già rồi không đi được, trong tay cầm chuôi thìa gỗ. Bạch Vân thì không vậy, chân lại không thể mang dép cỏ, tay cũng không cầm thìa gỗ ngồi ngay thọ của cúng dường, thí chủ thường an lạc.

Sư thượng đường nói: Việc Đạt-ma từ phương Tây đến, người nay đối gạt Thiên hà đâu có nổi sóng, quế nguyệt không nghe hương thơm cũng thấy thành công án.

Niên chủ lạc tu trai, Sư thượng đường nói: Hôm qua được một giấc mộng, thấy Trần công ở thiên cung ngồi đối thoại với Đế Thích.

Trần hỏi Đế Thích: Trên trời có năm tướng suy phải không?

Đế Thích đáp: Đây là những lời nói của Phật đâu có thể nói đối sao?.

Lúc đó Đế Thích là hỏi Trần: Ta nghe Diêm Phù Đề có người không trì giới phải không?

Trần đáp: Đây là lời Phật nói, đâu có thể đối gạt sao?.

Im lặng hồi lâu Trần mới nói: Cung trời tuy vui không phải là ở lâu, rồi xuống mười tám tầng địa ngục bèn thấy chánh điện Diêm vương ở và Địa Tạng Bồ-tát. Nghe nói Trần bèn ra cửa bèn thấy một đứa trẻ khom mình làm lễ chào nói: “Long Vương ở biển đông thỉnh các bạn

La Hán thọ trai”. Trần bèn đi phó trai, trở về được mấy viên ngọc Như ý. Đồng loạt phân chia cho mọi người. Bạch Vân được ngọc châu sáng rực. Bỗng nhiên tỉnh mộng cho đến sáng nay các pháp nữ thiết trai mời Trần công, thỉnh Bạch Vân thăng tòa. Đại chúng hãy nói hôm qua là mộng đúng hay vừa đến nói là đúng. Trong chúng tham đã lâu tinh thông đạo Thiên của Tiên Đức. Nếu người nào phân biệt được thử hãy ra đây trình bày tin tức. Có không, có không? Nếu không Bạch Vân lại có cổ thoại Thích Ca đã nhập Niết-bàn bên sông Bạt Đề rồi, Ca-diếp mới đến nhiều kim quan mà khóc. Do đó, Thế Tôn thò hai bàn chân ra. Đại chúng thử nói: Khi đó Niết-bàn đúng hay hiện hai chân đúng?

Bèn nói: Thôi thôi không cần nói, diệu pháp của ta khó nghĩ bàn những người Tăng thượng mạn, nghe ắt không kính tin.

Tạ giám thu, thượng đường nói: Việc tánh mạng con người, thứ nhất cần phải là. Muốn được thành như thế. Trước phải ngăn ngừa ở. Nếu là người chân thật.

Sư thượng đường tăng hỏi: Không rõ đương cơ xin Sư nói thẳng Sư nói: Nắm thì tụ lại, mở thì tan ra. Bèn nêu: Tăng từ biệt Triệu Châu. Châu nói: Chỗ có Phật thì không được dừng.

Sư nói: Đổi lại tâm can ngũ tạng ông, chỗ không Phật mau đi qua.

Sư nói: Nhận qua để tiếng ngoài ba ngàn dặm, gặp người không được nêu lầm.

Sư nói: Ra khỏi cửa thì nhậm.

Tăng nói: Như thế thì không đi.

Sư nói: Trồng lúa lại sinh đậu.

Châu nói: Hái hoa dương, hái hoa dương.

Sư nói: Bất chợt ngày lại đêm, sao dạy người trẻ tuổi.

Tiểu tham nói: Đạt Ma Tây Lai không lập văn tự, chỉ thẳng tâm người, thấy tánh thành Phật. Bỗng có người ra nói: Trưởng lão trong thất, thường thích hỏi người: “Thế nào là tâm ông” con không hiểu?

Lại hỏi Trưởng lão: Thế nào là tâm Hòa thượng?

Lão tăng nói với ông ta đến đây vượt râu cạo tâm làm sao tạo kế nói với ông. Nếu ông ta hỏi cây bá nói như thế trưởng lão làm sao hiểu. Đến y nói: Ta có một phương tiện, có rất nhiều phương tiện. Lại phải trước hỏi Thủ tọa. Lại hỏi Đức Sơn vào cửa liền đánh làm sao hiểu, ta nghe liền chiến đấu xác thịt.

Lâm Tế vào cửa bèn hét, làm sao hiểu là làm sao rách giày cỏ. Dù cho một thời thấu qua cũng là bảy lần chín sáu mươi tám.

Trung thu, Sư thượng đường nói: Tháng trung thu, tháng trung thu. Xưa nay đều thường gọi khác nhau, khác hay không khác mệnh mông sáng khắp thiên địa, mặc cho thiên hạ nói lung tung.

Sư thượng đường, tăng hỏi: Một thời giáo là thiết chân, không rõ là chữ thiết nào?

Sư nói: Lúa bát la.

- Học nhân chỉ hỏi một chữ vì sao lại đáp nhiều?

- Bảy chữ tám chữ.

Cũng là thói quen do mình tùy tiện.

Sư nói: Trà cơm bao nhiêu, té ra cũng có người biết mùi vị.

Bền nói: Tổ Sư ấn tâm chỗ tin tức tốt, không tin tức, không tin tức, người xưa rõ ràng, dơ lên cũng đại thiên bao la, buông xuống thì phạm thánh đồng nguyên, có khi ấn lại trước mặt mọi người, tự là mọi người cam phục, không chịu gánh vác, mang lụy Bạch Vân cam chịu cúi mình. Thử nghĩ lỗi chỗ nào?

Sư thượng đường, đưa gậy lên nói: Cái gậy này không được từ Thiên Thai Nam Nhạc, cũng không ở Tây thiên Đông độ này. Thử nói sinh ở chỗ nào? Nếu biết chỗ sinh, đồng được thọ dụng.

Nếu cũng không biết bền nương tựa đi, Sư xuống tòa.

Sư thượng đường nêu: Diệu trạm Tổng trì bất động tôn, Thủ Lăng Nghiêm Vương hy hữu, tiêu ngã ức kiếp diên đảo tướng, bất lịch tăng ký hoạch pháp thân. Đại chúng! Nếu cho thiên hiểu là chèn báng kinh, nếu là kinh hiểu là chèn báng thiên.

Nếu là một đoàn thì thẳng mực, có người nhảy được ra.

Ngày hết vạn lượng vàng. Nếu nhảy không ra có chỗ các ông ở

Sư thượng đường nói: Chỉ biết trăng tròn trăng khuyết, ai biết trăng khuyết trăng tròn, vôi vàng đi thuyền qua nước. Không biết qua nước đi thuyền, trăm năm ba vạn sáu ngàn ngày, bình thường lão đổ mặt, mỗi người tự soi gương xem, mặt mũi ra sao?

Sư thượng đường nêu: “Tăng hỏi Động Sơn: “Thế nào là mắt thiện tri thức?”. Sơn đáp: “Giấy quuyến không dầu”. Nếu hỏi Bạch Vân sẽ đáp: “Không dầu thì không đốt đèn”. Tuy vậy cũng kém Động Sơn ba ngàn dặm, chỉ là trong đó có chỗ hay, có chỗ rất hay. Các người trong nơi tối đen đang xung đột. Lộ trụ ngộ đi cũng không định.

Tuế triều thượng đường: Oai Âm Vương về trước cũng như thế. Ba đời chư Phật cũng như thế. Bốn mươi tám vị Tổ, Sáu vị Tổ Trung Hoa cũng như thế. Năm trước năm sau cũng như thế, năm tới, năm sau, ngoài năm sau cũng như thế. Bỗng có một người xuất gia nói:

- Hòa thượng! Hòa thượng.

Hòa thượng tự nói: Nếu không bị người khác gọi, thì trụ 100 năm cũng chỉ như thế.

Lại nói: Ngày Tết mở nước vạn vật đều mới. Năm trước xin lửa và khói được. Hôm nay gánh tuổi mang trăng về. Quỷ vận đầy mặt trời về phía Nam. Trong Sự can hệ có nói thẳng. Không có người chịu dừng chân. Đầu mùa Xuân còn lạnh. Cúi xin thủ tòa, đại chúng khởi cư vạn phước, Tô võ chặn dê nhiều ngày. Vui vẻ ở Lý Lăng nhìn về Hán Đài. Trọn sáng cười vui vẽ tại chỗ. Nhân nghĩa chỉ từ chỗ nghèo chấm dứt. Thế tình phần nhiều hướng về nhà giàu.

Sư thượng đường, Tăng hỏi: Thế nào là việc bốn phận?

Sư đáp: Cắt lưỡi không nói.

Bèn nói: Mỗi ngày thức dậy, động gậy Lâm Tế thổi khúc hát Vân Môn, ứng cái võ Triệu Châu, cái mai đuổi Quy Sơn, trâu cày mộng Bạch Vân. Bảy tám năm thành kế sống nhà. Lại nói: Các ông, mỗi người đưa ra một tay cùng giúp nhau hát khúc Quy Điền.

Canh mặn cơm lạt hãy cùng qua. Vì sao? Chỉ nguyện năm nay tờ tầm chín, La Hầu La cùng một bài văn.

Sư thượng đường nêu: Nam Tuyền nói: Văn Thù Phổ Hiền canh ba hôm qua dậy Phật thấy. Mỗi người cho hai mươi gậy. Đè nén xuống đến hai núi Thiết vi, Bạch Vân thì đầy đủ đại từ bi.

Bèn vỗ tay nói: Thất Lợi Phổ Hiền Đại Sĩ, không xét rõ không xét rõ.

Từ nay về sau còn dám không?

Tự nói: Một lần bị rắn làm tổn thương, sợ thấy cắt dây giềng.

Thượng đường nói: Con chó có Phật tánh không? Cũng hơn con mèo vạn lần. Sư xuống tòa.

Sư thượng đường nêu: Tuyết Phong hỏi Đức Sơn: Từ trên chư Thánh lấy pháp gì dạy người?

Tông ta không ngữ cú, cũng không một pháp cho người.

Tuyết Phong nhờ đó được ngộ.

Sau đó có Tăng hỏi Tuyết Phong: Hòa thượng yết kiến Đức Sơn được cái gì, bèn dừng đi.

Tuyết Phong nói: Ta đi tay không về tay không.

Hôm nay Bạch Vân nói: Chưa qua thấu. Có hai người từ đông kinh đến Sư hỏi: Từ đâu đến?

Họ đáp: Từ Tô Châu đến.

Hỏi: Việc Tô châu thế nào?

Họ đáp:: Tất cả đều bình thường. Tuy vậy, không đối Bạch Vân được. Vì sao? Chỉ vì ngữ âm mỗi người khác nhau.

Rốt cuộc thế nào?

Bá Ngẫu ở Lăng Thiệu, Tô châu thượng đường nói: Hai mươi lăm năm nay ngồi trên cây khúc lục ghi chép chuyện xưa nay chưa từng nói đệ nhất cú, trong chúng không có người nào đầy đủ đại từ bi thử nói ra xem! Cũng cần nhiều người cùng biết. Và bình sinh hành cước, có không? Có không? Chớ nói không.

Bỗng có người ra hỏi: Thế nào là Đệ nhất cú. Bạch Vân không khỏi nói với ông ta: “Bỏ cái gì làm cái gì?”.

Sư thượng đường nói: Khó khó bao nhiêu cái, dễ dễ không lỗ mũi. Tốt tốt bề đẹp người già, im lặng từ đây được. Qua bốn lớp cửa này rồi. Người Tứ châu thấy nhiều.

Thánh tham.

Sư thượng đường nói: “Pháp này không thể dạy. Ngôn từ tướng tịch diệt”. Hai câu này còn một chút so sánh, bỗng khi gặp Linh Dương treo Sừng, làm sao chỉ thẳng lên.

- Ngày ngày đứng lâu.

Sư thượng đường, Tăng hỏi: Thế nào là Phật?

Miệng là cửa họa.

Bèn nói: Ngày nay tiết Thượng Nguyên, khắp nơi đèn sáng rực. Không biết ý trời thế nào. Tuyết lạnh đổi thành tuyết xấu. Bần cùng biến thành tầm khô, rùa đen chột thành ba ba. Chỉ có dòng thiên bốn biển, mỗi mỗi trong mắt thêm mặt vụn.

Vì sao không nói không nói, Sư xuống tòa.

Thỉnh Hóa chỉ, thượng đường nói: Công tạo hóa, môn hạ Tổ tông làm trời đất khí phát sinh, xuân, hạ, thu, đông, quyết làm cho tâm hàm linh diên đảo, thường vui ta tịnh, y cứ chỗ dụng của nạp tăng không như vậy, biến đất đai thành vàng ròng.

Khuấy sông dài thành Sữa, còn chưa xứng với Bạch Vân. Bỗng có người ra nói: Lời nói như thế chỉ là gã tham tâm không đủ.

Tự nói: Tham.

Sư thượng đường nêu: Đạt Ma Đại Sư nói: Ai được Tông chỉ ta hãy ra chứng minh cho ông.

Nêu Tổng Trì nói: Y cứ chỗ thấy, như Khánh Hỷ thấy cội Phật A Súc, thấy một lần thôi không bao giờ thấy nữa.

Đạt Ma nói: Ông được da của ta.

Đạo Dục nói: y cứ chỗ tôi thấy thật không một pháp làm tình.

Đạt Ma nói: Ông được thịt của ta.

Nhị Tổ lễ bái Tam Tổ y vị trí mà đứng.

Đạt Ma nói: Ông được tuỷ của ta.

Sư nói: Lúc ấy nếu thấy ba người họ nói thế, mỗi người đáng cho ba mươi gậy. Chỉ như Bạch Vân, ngày nay ăn hai mươi chín gậy giữ lại một gậy cho các ông. Lúc ấy nếu có người biết đau đớn không cô phụ Tiên Thánh, cũng được thấy Bạch Vân.

Hoặc người chưa biết, ăn cháo ăn cơm trong tăng đường bèn cần nhai nát thấy nhiều, là hồ đồ.

Sư thượng đường nêu: Thích ca Như Lai lên trời Đao Lợi thuyết pháp cho mẹ, Vua Ưu Điền nhớ Phật bèn sai thợ mộc tạc tượng bằng gỗ chiên đàn. Khi Thế Tôn trở xuống tượng cũng ra đón chào. Các người thử nói, là xuống hay là ra đón đúng?

Lại trong kinh giáo nói: Như Lai không từ đâu đến cũng không có chỗ đi. Chẳng phải hóa thân có đến đi không? Nếu người ở đây thấy được, ngày hết tiêu hết vạn lượng vàng ròng. Người hoặc chưa được như vậy, tiền giày cỏ dạy người nào trả.

Sư thượng đường nói: Nói thiền bị thiền ràng buộc, không nói lại thành hiện. Nếu thật không nói thật là phương tiện tốt, như đánh nhau trước ngựa, như sét đánh sấm chớp. Hiểu tức rất giàu sang, không hiểu không đối diện.

Nhân thợ trai Sư thượng đường nói: Không lạnh không ấm thích dạo xuân, khuynh tâm sĩ nữ kết dự tu, tự biết một đời như huyễn mộng, mới biết trăm năm tợ bọt bèo, Tử Quy kêu chỗ đúng tin tức, khi thược được nở hoang dã âm u. Môn phong này ai hiểu được. Bình thường lại bạc đầu thiếu niên.

Sư thượng đường nói: Ngày nay trước khi quay về sai không được. Hôm nay lần sau không được, sai không được, nói không được, gặp nhau lại đánh nhau. Từ xưa đến nay, ai lầm ai không lầm. Bỗng có người ra nói:

- Bạch Vân không phải ngày nay lầm.

Tự nói: Lầm lầm, rồi xuống tòa.

Ngày ngày Sư cầm tích trượng đi quanh phương trượng hỏi Tăng:

- Có người thuộc trâu hỏi mạng không?

Không ai đáp được!

Bèn nói: Tôn Tần ngày nay khai bày, đều không có một người ngó ngoái, đáng tiếc ba thước râu rồng gọi là vải rách tâm thường.

Sư thượng đường nói: Có một tắc nhân duyên độc đáo.

Nêu giống mọi người: Muốn nói lại bị nói ngăn ngại, không nói lại bị không nói ngăn ngại, muốn nêu sơn hà đại địa, lại bị sơn hà đại địa ngục, dạy từ trên đầu lại thêm đầu, vàng thật không sợ ngọc. Ý trượng phu như thế, vui vẻ không lo âu.

Sư thượng đường nêu: “Tăng hỏi Tào Sơn: Phật chưa ra đời thì thế nào?”

- Tào Sơn không biết.
- Sau khi xuất thế như thế nào?
- Không bằng Tào Sơn”.

Sư nói: Nếu lấy thế để xét thì, Tào Sơn đáng ăn hai mươi gậy. Nếu lấy Tổ đạo xét thì, Bạch Vân đáng ăn hai mươi gậy.

Tuy như thế, đầu gậy có mất. Trong hai người có một người chịu hết, một người không chịu hết. Nếu người kiểm điểm ra cho các ông có nửa con mắt.

Sư thượng đường nói: Các ông, thấy lão Hòa thượng cổ động môi mép, dựng đứng phát trần bèn làm thẳng giải, và cầm thú ở núi tụ tập, bò vầy đuôi.

Lại đem làm bình thường, đâu không biết tiếng mái nhà không dứt mưa đêm bóng chớp còn nối tiếp sau đêm giông.

Sư thượng đường nói: Thích ca đã diệt, Di lạc chưa sinh sấm la vạn tượng bỏ đi một bên. Thử nghĩ.

Thế nào là pháp thân thường trụ của các ông.

Bèn nói: Có công không công chớ để bụng rộng. Thỉnh cúng Sửa san.

Sư thượng đường nói: Bạch vân ngày nay quyền lấy thế giới Đại Tống làm một mặt cờ, trước lấy Đông Nhạc Thái Sơn, Nam Nhạc Hành Sơn, Tây Nhạc Hoa Sơn, Bắc Nhạc Hằng Sơn, Trung Nhạc Tung Sơn định lại năm phương. Kế đến lấy Ngũ Đài, Nga My, Chi Đề, La Phu để làm tương trợ, bờ trái thì hình đất chéo lệch hàng nhọn bay, bên phải thì miệng hai cửa hổ. Bèn giơ tay lên nói: Thử nói cái này rơi vào chỗ nào? Nếu biết chỗ rơi bèn là địch thủ, nếu như chưa được vậy, Bạch Vân thử không tin tức. Mười chín con đường bằng. Tranh công thế chưa thôi. Chớ dạy một điều lầm, kẻ thua chết khó tha.

Chánh đán Sư thượng đường: Ngày Tết mở nước, Tây Thiên Trung Quốc vạn vật đều mới, con dê thần, kì lân ứng thời nhận điều lành, thành thật không sai, đầu Xuân còn lạnh rất nhiều thứ. Cúi xin thủ tọa đại chúng, khắp trời đều dùng kịp các tri Sư hoài bão. Nghĩa, đồng thời các hóa chủ như rồng như hổ, tôn thể khởi cư vạn phước, chính là như

vàng như ngọc, một năm ba trăm sáu mươi ngày, giữ đủ cơm cháo.

Nhân thọ trai, Sư thượng đường nói:

*“Nhị ngoạt trung Xuân vật tương tiên
Tận trần sa giới nhất bản thiên
Thương môi tẩy khứ đông tuyết
Dã hỏa phong phiêu tạc dạ yên
Nguy lãnh sạ văn viên khiếu nhật
Trường giang thời kiến khách thừa hoàn
Nhân sinh cơ độ phùng tư cảnh
Hảo thị thành tâm chủng phước điền”.*

(Ngày xuân tháng hai vạn vật tươi tốt, hết trần sa giới như trời, rêu xanh mưa dội đi tuyết đông, gió lửa ngoài đồng thổi khói hôm qua, vôi vôi vừa nghe vượn kêu ngày, Trường Giang khi thấy khách chèo thuyền, nhân sinh mấy độ gặp cảnh này, thật là thành tâm trồng ruộng phước.)

Đoan Ngọ, thượng đường, Tăng hỏi: Ngày năm tháng năm hôm nay phương tiện bãi cỏ thơm. Tuy là người vô Sự cũng xin đốt ngọn đèn.

Sư nói: Mau mau như luật lệ ch.

Lại nói: Đợi quỷ nhỏ làm kỹ lưỡng.

Sư nói: Tiếng chuông dọa nạt ông.

Bèn nói: Ngày nay tiết Đoan Ngọ, Bạch Vân có một thần phù, có một tý linh nghiệm, không dám che dấu nêu giống mọi người.

1. Hôm nay dâng lên Hoàng Đế, Thái Hoàng, Thái Hậu Thánh cùng vạn tuế.

2. Hợp Triệu: Khanh tướng, văn võ, bá quan, châu huyện, thái lieu thường ở địa vị bổng lộc.

3. Vạn dân lạc nghiệp mưa hòa gió thuận. Có một phù Sứ đến báo, với Bạch Vân rằng:

Các nơi đều đi khắp, chỉ vì thần thông ít, không làm sao được một việc nào, Sư bèn hỏi ông ta là việc gì.

Sư nói: Sự chứng đắc của thiên tăng.

Bạch Vân nói: Đừng ông, ta còn không làm gì được. Tuy nhiên như vậy ẩn trong đầm rộng núi sâu có thể hàng phục được beo cạp. Rốt cuộc thế nào? Một rút ra ba, hai thêm bốn Sừng bò hướng lên trời, tám chân bỏ xuống mũi, mau mau, Sư xuống tòa.

Sư thượng đường nêu: Ni hỏi Triệu Châu: Thế nào là ý mật mật?

Châu nắm chặt cổ tay của Ni.

Ni nói Hòa thượng còn có cái này?

Châu nói: Cô còn có cái này?

Sư nói: Ni này nếu là một người, chỉ đến người nói cũng không tha thứ Hòa thượng được.

Sư thượng đường tăng hỏi: Đầu lưỡi của người trong thiên hạ đều bị Bạch Vân quét sạch. Chỉ như đầu lưỡi Bạch Vân chưa rõ là người nào quét sạch.

Sư nói: Ông Vương Đại ở thôn phía đông.

Bền nói: Việc thường dùng hằng ngày không khác.

Nương anh làm phân biệt, nếu ngay lời nói hiểu được thì biết anh đánh không thấu. Không ở nơi lời mà hiểu tâm đầu tở lửa nung, trước cửa Triệu Châu, cắt lưỡi Bạch Vân, không phụ ân Tên Thánh trở về tăng đường tạm nghỉ ngơi.

Sư thượng đường nói: Nếu cần thiên hạ hoành hành, thấy lão Hòa thượng đánh trống tăng đường bảy, mười ba, tám, mười bốn, lấy gậy đập vào miệng. Tuy như vậy, lấy đến trước cửa lên đài ngửa, cắt đứt năm sắc tố mới được an lạc.

Tiểu tham, Tăng hỏi: Đức Sơn không trả lời ngàn đời quét sạch địa vị. Tối nay Bạch Vân tiểu tham, chưa biết lựa chọn biện pháp tiếp dẫn người học ra sao?

Sư nói: Ta không thể nối tiếp, đầu mối Hòa thượng không thể được.

- Tông Sư tác gia Thiên Nhiên có ở.

- Là nói gì?

Tăng nói: Chỉ cái này lại vì nhiều người chọn lấy.

Sư nói: Ông có tin được không?

Lại nói: Dạy con tin thế nào?

Sư nói: Ông hiểu đến hỏi, không hiểu đến hỏi.

- Mỗ giáp lại là không hiểu đến hỏi.

Sư nói: Hôm qua cũng trả lời một tăng như thế?

Lại nói: Hôm nay làm gì đánh nhau, can qua tương đãi?

Sư nói: Chỉ vì mua bán không đúng giá.

Lại nói: Chán tốt thành xấu thì được, làm sao có các vị ở được.

Sư nói: Đại chúng! Xem lấy một viên thiền khách.

Lại nói: Cởi mở một phen.

- Sư thở dài, bền nêu: Lục Cẩn Đại phu hỏi Nam Tuyền: Trong nhà đệ tử có một cục đá, cũng biết ngồi, biết nằm, nghĩ muốn khắc tượng Phật được không?

Nam Tuyền nói: Được.

Lục đại phu nói: Được không?

Nam Tuyền nói: Không được. Đại chúng! Phàm là thiện tri thức, phải chọn lựa rõ ràng. Vì sao người khác nói được hay không được, người khác nói không được mình cũng nói không được. Có biết chỗ rơi của Nam Tuyền không? Bạch Vân không tiếc lông mày để phá trừ cho ông, hãy nói được lại là ai nói, không được lại là ai nói xem.

Nếu ông vẫn không hiểu, đêm nay lão tăng làm cách thức cho ông. Bền dơ tay lên nói: Đem hai mươi tám trời trong ba cõi làm đầu Phật, bờ nước Kim Luân làm chân Phật, Bốn đại châu làm chân Phật. Tuy nhiên làm con Phật này rồi, các ông lại ở chỗ nào an thân lập mạng. Đại chúng lại có hiểu không, lão tăng làm cách thức thứ hai vậy.

Lấy Đông Phát-vu-đãi làm một đức Phật, Nam Thiệm-bộ-châu làm một đức Phật, Tây-cù-da-nê Ngưu hóa châu làm một đức Phật. Bắc Uất Đan Việt làm một Phật. Cây cỏ tông lâm là Phật xuẩn động hàm linh là Phật đã thế, lại gọi cái gì là chúng sinh hiểu chưa? Không bằng Đông phát vu đãi buông bỏ Đông phát vu đãi, Nam Thiệm Bộ Châu buông bỏ Nam Thiệm Bộ Châu. Tây-cù-da-nê buông bỏ Tây-cù-da-nê. Bắc Uất đan Việt buông bỏ Bắc Uất Đan Việt. Cây cỏ tông lâm buông bỏ cây cỏ tông lâm, xuẩn động hàm linh còn có xuẩn động hàm linh khác. Cho nên nói:

Thị pháp trụ pháp vị

Thế gian tướng thường trụ.

Đã vậy ông lại gọi Phật là gì? Hiểu không?

Bồng có người ra nói: Bạch Vân dứt lời ngủ mê, Đại chúng nhớ lại một chuyện này.

Sư thượng đường nói: Bình sinh đang lúc tỉnh ngộ triệt để ăn gậy.

Thử nói: Lỗi chỗ nào?

Đánh ông tỉnh ngộ triệt để.

Sư thượng đường nói: Cách Thánh rất xa con người phần nhiều giải đãi, trái nghịch thì sinh sân giận, thuận thì sinh ưa thích. Thử nói: Thế nào là không sân giận, không ưa thích.

Đạo tên đông hải, túi da vây phiên.

Sư thượng đường, Tăng hỏi:

Cổ đức có nói: Trước núi có một mảnh ruộng đất chỉ như Oai Âm vương trước đây không rõ người nào làm chủ?

Sư nói: Hãy viết thư khế hợp người.

- Hòa thượng vì sao mang nợ người đến.

- Chỉ vì ông dạy người khác hỏi.
- Cùng Hòa thượng bất bình xuất đi.
- Rất xa.

Bèn nói: Năm mắt chớ nhìn dung nhan người đó.

Hai tai dứt nghe âm hưởng đó.

Người có công thì phạt, người không công thì thưởng.

Niêm núi Tu-di cân được hai lạng.

Bỗng có người ra nói: Vừa mới biết cái gì việc nhân vật bình thường.

Tự nói: Quan không cho chấp tư thông xe ngựa.

Cảm tạ Nhai Phường, Sư thượng đường nói: Hôm qua Nhai Phường lấy cát đến trước Phường trưởng. Vừa thấy mặt lão tăng vừa vung vãi. Lại gặp lão tăng trước thấy tay áo. Ngăn lại và không có việc trở ngại. Sáng nay nêu giống đại chúng không dám che dấu. Vì sao?

Thưởng y gánh nặng, dưới được tay chân này.

Bỗng có người hỏi Bạch Vân vì sao chỉ dừng đi thế, không thấy đạo, già không thể lấy Sức gân làm khả năng.

Tuy nhiên như vậy, Khách chủ rõ ràng.

Sư thượng đường, Tăng hỏi: Thế nào là Phật?

Sư nói: Ông mất thì giờ qua lại những nơi nào?

Rồi Sư nói tiếp: Đạt Ma chưa đến, đông lạnh hạ nóng.

Đạt Ma đến, đêm tối ngày sáng. Nếu các ông nói được một lời bình thường chân thật thì ăn muối biết mặn, ăn giấm biết chua. Nếu nói không được thì còn ở trước cửa Ca diếp.

Sư thượng đường nói: Nếu bàn luận việc này như người đánh bạc, bỗng nhiên được ăn, thân tâm vui vẻ, nhà cửa hưng thịnh, làm bóng mát che chở cho con cháu. Bất giác bị thua, tự nhiên sầu muộn. Tuy nhiên việc ăn thua phải có. Bạch Vân ngày nay có điều thì vin vào điều, không điều thì vin vào lệ. Không thấy có lần Lục căn Đại Phu với Nam Tuyền chơi cờ song lục Lục căn Đại Phu nắm lấy con xúc xắc hỏi Nam Tuyền: Như thế, không như thế. Lại như thế niềm tin rõ ràng bỏ đi thì như thế nào?

Nam Tuyền nói: Đầu cốt hôi mười tám. Đại chúng.

Cách huyên thành này không xa. Người ngoài nghe được bèn đến lấy nhìn thời lại như thế nào? Bèn nói:

Bạch Vân tự có đạo lý nhớ được.

Long Nhã nói: Học đạo trước phải ngộ duyên do. Còn như từng đấu vui với thuyền rồng, tuy nhiên gác củ vườn ruộng trồng không một

lần thắng mới thôi.

Sư thượng đường: Mục Kiên Liên hai chân vượt hố, Đại Ca-diếp nghe nhạc liền múa. Cuối cùng Lăng Già trách mắng Thần sông, Lưu Ca Đà Di chôn thân trong phân. Việc này trong kinh giáo mỗi mỗi có xuất xứ. Nói chung là tập khí. Chỉ như môn hạ Tổ Sư, Đạt Ma chín năm quay mặt vào vách, quỷ thần kích xoa. Hòa sơn đánh trống, Thạch Củng uốn cung, Tuyết phong đánh cầu, Bát nước Trung quốc Sư, Quy Tông kéo đá.

Đức Sơn vào cửa liền đánh, Lâm Tế vào cửa liền hét. Vô nghiệm mới có người hỏi bèn nói đừng vọng tưởng.

Thử nói: Là cái gì? Trong chúng có bậc Tiên đức tham lâu ngang dọc trong thiên hạ, nạp tặng có mất trên đỉnh không? Đi đến chứng cứ Bạch Vân, cũng cần bình sinh vui Sướng. Có không? Có không? Nếu không thì ba mươi năm sau lưu hành lời này. Thử nói: Cuối cùng thế nào? *“Chu Hạ hỏa vân quy bích động.”*

Thanh thu nguy lộ trích kim bàn”.

(Hạ đổ lửa mây về bích động, Thu xanh móc nguy giọt mâm vàng). Tiên Sư Ky sớm: Sư thượng đường nói: Năm ngoái đang lúc như thế, ba việc nhiều năm trước. Năm nay đang lúc như thế nhiều năm qua bảy việc, mười việc này, tính không ra rất nhiều.

Vì sao?

Nói lại bảy ba còn một việc. là năm ngoái nói là ngày nay nhanh như tên bắn đen như sơn, không nói miệng đồng tử ba ba không đủ tiên nhân vỗ ngực nháy. Bèn nói: Giao xuống cho tòa cho có thể biểu bạch chôn cất. Vốn là ông đưa tiền ta, sáng nay ta tiễn ông, sinh tử là việc thường, té ngã lại đỡ lên. Đến khi chôn lại bảo chúng rằng: Sáng nay là ngày mừng tám tháng ba, tổng tẩn người tạm nghe nói: anh xem màu hồng trên hoa đào đều là rời máu trong mắt người.

Sư thượng đường nói: Giữa mùa xuân ấm dần, mẩu đơn xanh trứng ngựa Tử Yến tụ thân, Hoàng oanh mở mắt, cùng hưởng xuân vui hai chén ba bát. Chỉ có Bạch Vân cả đời cố chấp.